

۱۳۔ تدریس زبانِ فارسی در کشورِ سوریا

تمہید : ہم تعلیم حاصل کرنے کے لیے کسی اسکول یا کالج میں داخلہ لیتے ہیں۔ ان تعلیمی اداروں میں طلبہ کو تعلیم دینے اور ان کی قدر پیمائی یعنی جانچ کے لیے ایک مکمل نظام ہوتا ہے۔ ہم اپنے ملک میں رائج تعلیمی نظام سے واقف ہوتے ہیں لیکن عام طور پر ہم یہ نہیں جانتے کہ اپنے ملک کے علاوہ کسی دوسرے ملک کے تعلیمی اداروں میں کس طرح کا نظام رائج ہے۔ اس سبق میں سوریا یعنی ملکِ شام میں فارسی زبان کی صورتِ حال اور اس کی تدریس، وہاں رائج تعلیمی نظام اور امتحانات کے طریقوں پر تفصیلی گفتگو کی گئی ہے۔

بعد از آشنایی با دمشق دریافتیم کہ این زبان در شام سابقہ دیرین دارد و تعدادِ خانواده های ایرانی کہ در تصاریفِ ایام بہ این دیار آمدہ و در آن مقیم شدہ اند کم نیست۔ ہر چند این خانواده ہا در نسل بعدی زبانِ فارسی را فراموش کردہ و یکپارچہ عرب شدہ اند۔

در کلاسِ درس حضور و غیاب و لیستِ دانشجویان معنی ندارد۔ در امتحان نیز ہر استاد سؤالاتِ امتحانی خود را بعد از تکثیر در پاکتہای سربستہ و ممہور بہ ادارہٗ آموزشِ دانشکدہ می سپارد۔ او مجاز است کہ خود در سِرِ جلسہٗ امتحان سری بہ دانشجویان درسِ خود بزند و یا اصلاً در سِرِ امتحان نیاید۔ نیز ادارہٗ آموزشِ این کار را انجام می دہد و اوراقِ امتحانی را کہ در یک گوشہٗ آن بہ شکلِ مثلث یک رویہ سفید و رویہٗ دیگر سیاہ است و قسمتِ سیاہ آنرا بر رویہٗ سفید کہ نامِ دانشجو با شمارہٗ آن نوشتہ است می چسپانند۔ این اوراق را تحویلِ استادِ درس می دہند کہ بر آن نظری کردہ و نمرہ ای کہ بر پایہٗ صد نہادہ شدہ است دادہ و امضاء نماید۔ نمرات از طریقِ ادارہٗ آموزشِ لیست می شود و ہفتہٗ بعد از امتحانات دانشجویان نمراتِ دروسِ خود را از ادارہٗ آموزشِ می گیرند و در نیمسال بعد ثبت نام می کنند۔

آغازِ سال تحصیلی بر پایہٗ آغازِ سال میلادی است کہ السنۃ الاولی یا نیمسالِ اوّل از واسطِ دی ماہ با ثبتِ نامِ دانشجویان آغاز می شود و از حدودِ اوایلِ بہمن ماہ کلاسہای نیمسالِ اول شروع می شود کہ بر اساسِ تقویمِ دانشگاهی تا واسطِ خرداد ماہ طول می کشد و از اوّل تیر ماہ امتحانات شروع می شود و تمامِ تابستان دانشگاه تعطیل است و ترم و واحدی در تابستان ارائه نمی شود مگر در رشتہ های پزشکی کہ دانشجو در مرحلہٗ بالا باشد کہ کار عملیِ خود را در بیمارستانہا انجام می دہد و این کار، کارِ کسبی او نیز است۔

(دکتر جلیل مسگر نژاد)

Old relation	پرانا تعلق	سابقہ دیرین
Course of time	گردشِ ایام	تصاریفِ ایام
Presence, attendance	حاضری	حضور
Absence	غیر حاضری	غیاب
List	فہرست	لیست
Student, learner, scholar	طالب علم	دانشجو
Addition, increase	بہت زیادہ	تکثیر
Sealed packets	بند لفافے	پاکتھای سربستہ
Sealed	مہر لگی ہوئی	ممہور
To hand over	سپرد کر دینا، حوالے کر دینا	سپاریدن
Single line	ایک قطار	یک رویہ
Hand-over, submit, give away, custody	حوالے	تحویل
Number, numbering	نمبر، ہندسہ	نمرہ
Signature	دستخط	امضاء
Lessons	اسباق	دروس
Half-year, Mid-year	آدھا سال	نیمسال
Getting education	علم حاصل کرنا	تحصیلی
First half of the year	سال کا پہلا نصف، میقاتِ اول	السنة الاولى
Middle	بیچ میں	اواسط
Eleventh Persian month	ایرانی کیلنڈر کا گیارھواں مہینہ	بہمن ماہ
Calendar	کیلنڈر	تقویم
Third Persian month	ایرانی کیلنڈر کا تیسرا مہینہ	خرداد ماہ
Summer	موسم گرما	تابستان
Term, semester	ٹرم	ترم
Presentation	پیش کش	ارائہ
Unit test	یونٹ ٹیسٹ	واحدی

Fourth month of Iranian calendar	ایرانی کیلنڈر کا چوتھا مہینہ	تیرماہ
Tenth month of Iranian calendar	ایرانی کیلنڈر کا دسواں مہینہ	دی ماہ
Medical	طبی	پزشکی
Stage, situation	مرحلہ، درجہ	مرحلہ
Hospital	اسپتال، دواخانہ	بیمارستان
Profession, activity	پیشہ، کام، سرگرمی	کسبی (کسب)

پرسش / Exercise

۱۔ مناسب الفاظ سے ذیل کی خانہ پُر کیجیے۔
Fill in the blanks with appropriate words.

- ۱۔ این زبان در سابقہ دیرین دارد۔
- ۲۔ در کلاس درس، حضور و و لیست دانشجویان معنی نہ دارد۔
- ۳۔ آغاز سال تحصیلی بر پایہ آغاز سال است۔
- ۴۔ تمام دانش گاہ تعطیل است۔
- ۵۔ این کار، کار او نیز است۔

۲۔ درج ذیل جملوں کو سبق کی ترتیب میں لکھیے۔

Arrange the following sentences according to lesson.

- ۱۔ این اوراق را تحویل استاد درس می دهند۔
- ۲۔ ہر چیز این خانواده ها در نسل بعدی زبان فارسی را فراموش کردہ۔
- ۳۔ تمام تابستان دانش گاہ تعطیل است۔
- ۴۔ در کلاس درس، حضور و غیاب و لیست دانشجویان معنی نہ دارد۔
- ۵۔ نمرات از طریق ادارہ آموزش لیست می شود۔

۳۔ سبق سے درج ذیل کی جمع تلاش کر کے لکھیے۔

Write plurals of the following words from the lesson.

۱۔ خانواده	۲۔ دانش جو
۳۔ ورق	۴۔ نمرہ
۵۔ درس	۶۔ بیمارستان